

OMAISHOIDON KRITEERIT 2017 Pöytyä

Omaishoidon tuki

Omaishoito on vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämisestä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuen tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaista omaishoidon toteutumista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus ja omaishoitajan työn tukeminen (Omaishoitolaki 1 §).

1. Omaishoidon tukea voidaan myöntää henkilölle, jonka kotipaikka on Pöytyän kunta.
2. Omaishoitajalla tarkoitetaan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt omaishoitosopimuksen ja on käytännössä osallistunut hoitoon sekä on valmis vastaamaan pääosin (= hoitaja ei voi olla ansiotyössä tai opiskella päätoimisesti) hoidosta ja huolenpidosta. Ns. vierashoitaja ei voi toimia omaishoitajana. Omaishoidon tukea voidaan myöntää vain, jos hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia (hoitaja ei itse voi olla Kelan korotetun tai erityishoitotuen saaja). Tarvittaessa voidaan pyytää hoitaja esittämään hyväksyttävä lääkärintodistus terveydentilastaan.
3. Omaishoidon tukea haetaan kirjallisella hakemuksella. Ensimmäisen hakemuksen liitteenä on oltava lääkärinlausunto ja/tai kuntoutussuunnitelma (maks.3 kk kirjoittamisesta). Omaishoidon tukea hakeneen asiakkaan luokse tehdään kotikäynti, jolloin arvioidaan hakijan tuen ja hoidon tarve ja muut hoitoon liittyvät asiat.
4. Tuki myönnetään ja hoitosopimus tehdään toistaiseksi voimassa olevaksi, kun
 - tuen tarpeen arvioidaan olevan pysyvä (verrattavissa tehostettuun palveluasumiseen tai laitoshoitoon),
 - hoidon sitovuudessa ja vaativuudessa ei ole odotettavissa lähiaikoina (4-6 kk) muutoksia,
 - omaishoitaja on valmis sitoutumaan pitkäaikaisesti (1 v tai >) omaishoittoon,
 - omaishoitajan voidaan olettaa selviytyvän hoitajana pitkäaikaisesti (1 v tai >) sekä hänen terveytensä ja toimintakykynsä vastaa omaishoidon asettamia vaatimuksia
 - muussa tapauksessa tuki myönnetään määräajaksi (esim. leikkaus, aivohalvaus tms. kuntoutuminen).
5. Hoidettavan kodin on sovellettava hoidon antamiseen. Hoito ja huolenpito voidaan erityisesti syistä järjestää myös hoitajan kotona. Hoitajan kotona järjestettyyn ympärivuorokautiseen hoitoon sovelletaan kuitenkin perhehoitajalain säännöksiä silloin, kun myös muut perhehoidolle asetetut edellytykset täyttyvät.
6. Henkilökohtaisiksi päivittäisiksi toiminnoiksi luetaan aamu-/iltatoimet (peseytyminen, pukeutuminen, syöminen, liikkuminen, erittäminen, hoidolliset toimenpiteet ym.). Päivittäisiä toimintoja eivät ole kodinhoitoapu, kuten siivoaminen, pyykinpesu tai kodin ulkopuolisten asioiden hoitaminen.
7. Omaishoidon tukea myönnetään hakijoille kunnan talousarviossa siihen varattujen määrärahojen puitteissa. Hoidon sitovuus ja vaativuus ratkaisevat tuen myöntämisyjärjestyksen. Määrärahat kohdennetaan eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville. Vanhuksille toimintakyvyn arvioinnissa käytetään apuna RaVa-toimintakykymittaria ja tarvittaessa MMSE- ja CERAD- muistitestejä. Toimintakykymittarit eivät yksinomaan ratkaise hoitopalkkion määrää, vaan siihen vaikuttaa kokonaisarviointi, jossa huomioidaan muiden palvelujen määrää ja hoidon sitovuutta ja vaativuutta. Jos kyseessä on pieni lapsi, arvioidaan hänen toimintakykyään ja hoidon tarvetta verraten vastaavan ikäiseen terveeseen lapsen toimintakykyyn.

8. Omaishoidon tuesta vastaava avopalveluohjaaja laatii omaishoitajan ja kunnan välille sopimuksen, jonka liitteenä on palvelu- ja hoitosuunnitelma. Sopimuksessa tulee mainita palkkion määrä ja maksutapa sekä mahdollinen oikeus lainmukaisesti vapaisiin sekä vapaan järjestämistapa. Sopimus on toimeksianto, jolloin hoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa kuntaan.

Palvelu- ja hoitosuunnitelmaan kirjataan mm:

- omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö,
 - muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä sisältö,
 - miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana,
 - omaishoitajalle annettavat hoitotehtävää tukevat sosiaalihuollon palvelut. Jos palveluntarve arvioidaan hyvin vähäiseksi, kirjataan suunnitelmaan sen sosiaalihuollon ammattihenkilön yhteystiedot, johon omaishoitaja voi tarvittaessa olla yhteydessä,
 - miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan terveydenhoitoon liittyvien käyntien aikana sekä
 - palvelu- ja hoitosuunnitelmaan liitetään tiedot omaishoitolain mukaisista hoidettavan ja hoitajan oikeuksista koskevista säännöksistä ja niiden soveltamisesta.
9. Solmiessaan omaishoitosopimuksen hoitaja sitoutuu ilmoittamaan poissaoloista ja olosuhteiden muutoksista. Muutoksista ilmoitetaan omaishoidon asioita hoitavalle avopalveluohjaajalle. Ilmoitus tehdään, kun kotona tapahtuva hoito keskeytyy hoidettavan joutuessa esim. sairaalaan. Ilmoitus tehdään myös, jos hoitaja on esim. sairaana.
10. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti. Vähäisenä keskeytyksenä tässä tarkoitetaan maksimissaan seitsemän tunnin keskeytystä vuorokaudessa, eri pituisina jaksoina tai viiden vuorokauden keskeytystä kuukaudessa yksittäisinä päivinä.

Oikeus kolmen vuorokauden vapaaseen on myös omaishoitajalla, jonka hoidettava on kodin ulkopuolella enintään seitsemän tuntia arkipäivää kohden saamassa kuntoutusta tai koulutusta tai muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Kunnan on tällöin huolehdittava omaishoitajan vapaan lomitus. Lomitus hoidetaan pääasiassa kunnan lyhytaikaispaikoissa. Kunta osoittaa lomituksen aikaisen hoitopaikan. Omaishoitajan lomapäiviä saa kerryttää kalenterivuoden ajan ja sitä seuraavan vuoden tammi- ja helmikuun ajan.

11. Omaishoitajan antamaa hoitoa korvaavasta hoidosta omaishoidettava maksaa asetuksen mukaisen maksun. Omaishoidon tukena annettavasta palvelusta ei peritä maksua. Omaishoitajaa tukevat muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat maksullisia. Asiakasmaksulain 6b §:n mukaisesti omaishoitajan lakisääteisen vapaan osalta järjestettävästä palvelusta voidaan hoidettavalta periä korkeintaan 11,50 €/vrk.
12. Jos hoidettava on säännöllisesti muussa kuin omaishoitajan kotona antamassa hoidossa, merkitään se hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Hoidon keskeytyminen ei tällöin keskeytä hoitopalkkion maksamista. Jos hoito keskeytyy äkillisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, keskeytyy hoitopalkkion maksaminen kuukauden kuluttua. Mikäli keskeytyminen johtuu hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä, palkkion maksaminen keskeytyy ensimmäisestä keskeytyspäivästä lukien. Hoitajasta johtuva hoidon keskeytyminen keskeyttää palkkion maksamisen ensimmäisestä poissaolopäivästä lukien.

13. Omaishoidon tuen irtisanomisaika on kunnan taholta kaksi kuukautta ja hoitajan taholta yksi kuukausi, päätöksen tekee kunnan puolelta avopalveluohjaaja. Sopimus irtisanoetaan, jos hoidettavan toimintakyky on parantunut, hoidon sitovuus vähentynyt, hoitajan kykenemättömyys hoitotyöhön. Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutosten vuoksi käy tarpeettomaksi. Irtisanomisajasta riippumatta sopimus voidaan purkaa välittömästi avopalveluohjaajan päätöksellä., jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai hoitajan terveydentilaa tai turvallisuutta.
14. Omaishoidon tuen palkkioluokkakriteerit

Yli 18-vuotiaille myönnettävän omaishoidon tuen palkkioluokkakriteerit

I-ryhmä

- hoito korvaa tehostetun, ympärivuorokautisen palveluasumisen tai laitoshoidon tai mahdollistaa saattohoidon kotona
- hoito on fyysisesti ja/tai psyykkisesti erittäin raskasta
- hoidettava tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa, jatkuvaa apua,
- valvontaa ja/tai ohjausta kaikissa henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa ja/tai henkilökohtaiseen hoitoon liittyvissä toimenpiteissä
- hoivatyö edellyttää omaishoitajan päätoimista työpanosta ja hoitovastuuta
- hoidettava ei voi asua yksin, yksin voi olla vain pienen ajan (maks. 1 h)
- RaVa-luokka 5 – 6, pisteytys vähintään 3,25 – 4,03.

II-ryhmä

- hoito korvaa tehostettua palveluasumista,
- hoito on fyysisesti ja /tai psyykkisesti raskasta,
- hoidettavalla on jatkuva ympärivuorokautisen hoidon/avun tarve; hoidettava tarvitsee runsaasti hoitoa ja huolenpitoa, jatkuvaa apua, valvontaa ja/tai ohjausta useissa päivittäisissä, henkilökohtaisissa toiminnoissa ja/tai henkilökohtaiseen hoitoon liittyvissä toimenpiteissä,
- palvelusuunnitelman laadinnan yhteydessä voidaan harkita, onko rahallisen tuen sijasta mahdollista tukea hoidon toteuttamista/hoitajan jaksamista myöntämällä tuen lisäksi ilmaispalveluita (esim. 347,00 euroa ja 153 euron arvosta kotihoidon käyntejä),
- hoidettava voi olla vähäisen ajan (1-2 h) päivästä yksin, mutta ei voi asua yksin,
- *RaVa-luokka 4 – 5, pisteytys vähintään 2,90 – 3,24.*

III-ryhmä

- hoito korvaa tehostettua palveluasumista tai huomattavan paljoa kotipalvelua (min 30 h/kk),
- hoito on sitovaa: hoidettava tarvitsee päivittäistä hoitoa ja huolenpitoa, jatkuvaa apua, valvontaa ja/tai ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa ja/tai henkilökohtaiseen hoitoon liittyvissä toimenpiteissä,

- hoidettava tarvitsee hoitoa ja huolenpitoa jonkin verran yöaikaan,
- hoidettava voi olla lyhyitä aikoja (pari kertaa päivässä 2-3 h) päivästä yksin, mutta ei voi asua yksin,
- tässä luokassa oikeutta lakisääteiseen vapaaseen ei välttämättä synny (kun hoito määräaikaista, esim. leikkauksen jälkeinen hoito, 4-6 kk tarve),
- RaVa-luokka 3 – 4, pisteytys vähintään 2,30 – 2,89.

Alle 18-vuotiaille myönnettävän omaishoidon tuen palkkioluokkakriteerit

Alle 18-vuotiaiden omaishoidon tukeen on oikeutettuja vaikeasti vammaiset ja sairaat, joiden hoito terveeseen saman ikäiseen lapseen tai nuoreen verrattuna on erittäin vaativaa ja sitovaa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi liikuntakykyyn, kommunikaatioon sekä vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen. Päätöksen tukena käytetään lääkärinlausuntoja sekä muita hoitoisuuteen liittyviä lausuntoja.

I-ryhmä

- lapsen tai nuoren hoito on verrattavissa ympärivuorokautiseen hoitoon laitoksessa tai palveluasumisessa,
- hoidettava on täysin autettava kaikissa päivittäisissä toiminnoissa ja tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa ja valvontaa,
- hoivatyö on henkisesti ja fyysisesti erittäin raskasta ja sitovaa,
- hoidettava tarvitsee hoitoa myös yöaikaan,
- hoidettavaa ei voi jättää yksin.

II-ryhmä

- hoidettava tarvitsee runsaasti hoitoa ja toisen henkilön apua päivittäisissä toiminnoissa,
- hoivatyö on henkisesti ja fyysisesti raskasta,
- hoidettava tarvitsee vammasta tai sairaudesta johtuvaa hoitoa myös yöaikaan,
- hoito on erityisen vaativaa ja sitovaa.

III-ryhmä

- hoidettava tarvitsee paljon hoitoa, huolenpitoa, jatkuvaa apua, valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa (esim. syöminen, pukeminen, peseytyminen, wc-käynnit) jatkuvasti päivittäin,
- hoito ja huolenpito ovat päivittäin vaativaa ja sitovaa,
- hoidettava ei säännöllisesti tarvitse vammasta tai sairaudesta johtuvaa hoitoa yöaikaan,
- hoidettava voi olla lyhyen ajan yksin.

Kunnan perusturvalautakunta vahvistaa tukien euromäärät vuosittain.

15. Hoidon sitovuudesta ja vaativuudesta riippumatta hoitopalkkio voidaan hoitajan esittämän erityisen syyn perusteella sopia säädettyjä vähimmäismääriä pienemmäksi. Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mitä omaishoitolain 4§ 1 momentissa edellytetään. Vähäisempi sitovuus huomioidaan hoitopalkkion suuruudessa vähentävästi (-100e/kk), kun hoidettava on pääsääntöisesti arkipäivisin yli 7tuntia esim. päivä- tai työtoiminnassa, päivähoidossa, koulussa tai opiskelemassa.
16. Omaishoidon tuki on veronalaista tuloa. Omaishoitajan on toimitettava verokorttinsa kunnan palkanlaskijalle ennen tuen maksamista.
17. Omaishoitajat on tapaturmavakuutettu omaishoitotilanteessa sattuvan tapaturman varalta.
18. Omaishoitajille tehdään tarvittaessa terveystarkastuksia sekä järjestetään hänen hyvinvointiaan tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja esim. vertaistukiryhmiä.
19. Omaishoidon tuki voidaan myöntää rahallisena avustuksena tai harkinnanvaraisesti palvelun ja rahallisen avustuksen yhdistelmänä. Omaishoidon palkkiona annettavasta palvelusta ei peritä asiakasmaksua. Sosiaali- ja terveydenhuollon muista palveluista asiakkaalta peritään maksuasetuksen mukainen korvaus.
20. Tuen myöntämisestä tai eväämisestä tehdään aina kirjallinen päätös hakijalle. Tukeen oikeutetulle tuki myönnetään hakemuksen saapumisajankohdasta seuraavan kuukauden alusta, tukea ei makseta takautuvasti.
21. Nämä omaishoidon tuen myöntämisohjeet tulevat voimaan 01.6.2017 alkaen.